

ժամանակներէն հիւսուած էր պատով և ներսն ալ աւերակ : 1886ին դուռը բացուած և ներքին կողմը նորոգուած է, և թէև սեղանն ալ վերահաստատուած էր, սակայն վերջին նորոգութեանց առթիւ հարկ տեսնուած էր վերջնեկ գայն :

Այս եկեղեցիին գաւիթը Գրիգոր Պարոնտէր պատրիարքէն սկսեալ իրր գերեզմանատեղի յատկացուած է Ս. Աթոռոյ գահակայներուն և այլ բազմաշխատ բարձրաստիճան եկեղեցականաց :

2. — Աւագ Հինգաբքի գիւեհուան Թափօրի կանոնը Ս. Փրկչի եկեղեցիին մէջ .

Դ. դարէն սկսեալ Երուսաղէմի մէջ Աւագ Հինգաբքի գիւշեր տեղի կ'ունենար եկեղեցական թափօր մը, որ Զիթենեաց Լեռնէն սկսելով և Տնօրինական Ս. Տեղեաց մէջ կանգ առնելով՝ ընթերցմամբ և սաղմոսերգութեամբ կը շարունակէր իր այցելութիւնը և կը վերջացնէր Գողգոթայի մէջ. կը տեսնուի որ Դ. դարուն նոյն թափօրը Զիթենեաց Լեռնէն կ'իջնէր Գեթսեմանի եռանկէ ալ կու գար Գողգոթա . այս տեղեկութիւնը կը քաղենք լատին ուխտաւորուն հի իթէրիայի Ուղեգրութենէն :

Զ-է դարուն եկեղեց. թափօրը կ'սկսի Աւագ Հինգաբքի գիւշերը այցելելով նաև Ս. Փրկչի եկեղեցին, որ եկեղեցական լեզուաւ կ'ըսուի «Մրահ Գահանայակէի» . ինչպէս վերև յիշուեցաւ, Զ. դարու քառորդին շինուեցաւ Ս. Փրկչի եկեղեցին, կայիափայլ տան տեղւոյն վրայ . ա՜հ նոյն թուականէն սկսեալ տօնամակները կը յիշատակեն Անագ Հինգաբքի այցելութիւնը ի Ս. Փրկչի : 1192 թուին Մաշկուր վանքին մէջ ընդօրինակուած երկաթագիր սողիմական ճաշոց մը հետևեալ կերպով կը յիշէ թափօրին այցելութիւնը ի Ս. Փրկչի . «Եւ անիկն երբև ի սրահ ֆահանայակէի ի սեղին յորում սպաշխարարիս Պետրոսի, եւ ընթեռնուն Աւետ. ըս Մասք .ի ճիւղ. «իսկ ևնցա կարևայ գՅխաւս...» և յետոյ թափօրը սաղմոսելով գիշերայն կու գայ Գողգոթա եւայլն :

Այժմ տեսնենք թէ Է. դարու վրացի սաղիմական տօնամակը ինչպէս կը նկարագրէ այս այցելութիւնը .

«էջ 77... կ'արտասանեն սաղմոս եւ աղօթք, յետոյ քափօրը կու գայ դէպ ի Ս. Պետրոս ուր եր կայիափայլի տուր և կ'երգեն հիմգե»